

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» від 01 липня 2010 р. № 2411-VI // *Відомості Верховної Ради України*.
2. Закон України «Про внесення змін до Конституції України (щодо стратегічного курсу держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору)» від 07 лютого 2019 р. № 2680-VIII // *Відомості Верховної Ради України*.
3. Стратегія національної безпеки України «Безпека людини — безпека країни», затверджена Указом Президента України від 14 вересня 2020 р. № 392/2020 // *Офіційний вісник Президента України*.
4. Державна служба України з питань європейської та євроатлантичної інтеграції. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmi.gov.ua> (дата звернення: 06.10.2025).
5. Кононенко С. І. Євроатлантична інтеграція України: виклики, можливості, перспективи // *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Політологія*. – 2023. – № 2. – С. 45–53.
6. Горбулін В. П., Литвиненко О. В. *Україна на шляху до НАТО: безпековий вимір*. – Київ: Національний інститут стратегічних досліджень, 2021. – 96 с.
7. Пархомчук Т. М. Євроатлантична інтеграція України в умовах війни: політичний та правовий аспекти // *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка*. – [рік, номер і сторінки уточнити].

Кісіль Марія Олексіївна,

здобувачка ступеня вищої освіти бакалавра навчально-наукового інституту права і психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Тригубенко Галина Василівна, доцент кафедри конституційного права навчально-наукового інституту права і психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

РОЛЬ РОЗВІДКИ ТА ОБМІНУ ДАНИМИ У ПАРТНЕРСТВІ УКРАЇНИ З НАТО

У сучасному безпековому середовищі, особливо в умовах збройної агресії проти України, роль розвідки та оперативного обміну даними між партнерами, зокрема з НАТО, є дуже важливою. Як зазначено на офіційному сайті НАТО у розділі Joint Intelligence, Surveillance and Reconnaissance – NATO: «Спільна розвідка, спостереження та розпізнавання (JISR - Joint Intelligence, Surveillance and Reconnaissance) має вирішальне значення для всіх військових операцій

НАТО. Вона надає оперативним підрозділам, командирам повітряної/протимінної оборони та органам стратегічного планування та тим, хто діє, кращу ситуаційну обізнаність щодо умов на землі, у повітрі, на морі, у космосі та кіберпросторі. Союзники працюють спільно, щоб максимально ефективно збирати, аналізувати та обмінюватися інформацією. Це робить JISR яскравим прикладом співробітництва та розподілу навантаження між членами Альянсу» [1]. Ця цитата безпосередньо демонструє значення обміну розвідувальною інформацією як фундаментального елемента партнерства всередині НАТО. Саме такий формат взаємодії є стратегічно важливим для України, яка поглиблює співпрацю з Альянсом у сфері безпеки та оборони.

Для України практичне застосування JISR проявляється, зокрема, у доступі до супутникових знімків та геоприв'язаних даних (GEOINT - Geospatial Intelligence), авіаційної/морської інформації про повітряний та морський рух, розвідувальних оцінок і ранніх попереджень (таймінг і оцінка загроз), а також у координації радіоелектронної розвідки (SIGINT - Signals Intelligence) та аналітичних звітів, що використовуються для оборони повітряного простору, коригування вогню та планування операцій.

Ще в січні 2020 року, на виконання відповідного доручення Президента України Володимира Зеленського, Україна офіційно подала заявку на участь у Програмі розширених можливостей НАТО. 12 червня 2020 року Україна отримала статус члена Програми розширених можливостей НАТО (NATO's Enhanced Opportunities Program – EOP). Рішення Альянсу стало визнанням значного внеску України у міжнародну безпеку, зокрема шляхом участі у місіях під проводом НАТО, Силах реагування НАТО та відповідних навчаннях і тренуваннях. Для України Програма стала додатковим інструментом для поглиблення військової практичної взаємодії з Альянсом. Статус партнерства в EOP дав старт процесу, який зробив співпрацю України з НАТО ще більш ефективною. Статус у рамках EOP відкрив механізми поглибленої військово-технічної співпраці, включно з механізмами оперативного обміну інформацією та спільних навчань, що підвищують взаємосумісність. Програма була запроваджена у 2014 році як механізм підвищення взаємосумісності партнерів та полегшення оперативного обміну інформацією через стандарти НАТО і спільні навчання [2].

Приєднання України до Програми розширених можливостей НАТО надало нашій країні додаткові преференції щодо поглиблення обміну розвідувальними даними. Статус партнерства в EOP передбачає технічне та організаційне полегшення обміну розвідувальними даними з Альянсом, що включає узгодження форматів обміну, встановлення каналів зв'язку та навчання аналітиків. Наприклад:

- забезпечення протиповітряної оборони: оперативні супутникові й радарні треки для раннього виявлення й наведення систем ППО;
- морський моніторинг: дані про переміщення суден, що використовуються при обороні морських підхідних шляхів;

- тактична та оперативна підтримка наземних підрозділів: коригування артилерії, розпізнавання цілей, аналіз бойової обстановки;
- кіберрозвідка і контрзаходи: обмін індикаторами компрометації (IOCs - Indicators of Compromise) і аналітикою загроз для відбиття кібератак.

Одним із завдань співпраці є адаптація процедур Головного управління розвідки Міністерства оборони України до стандартів НАТО з метою підвищення сумісності обміну даними.

Документом, визначеним НАТО як основний механізм оцінки досягнення Україною критеріїв, необхідних для вступу в Альянс, є адаптована Річна національна програма співробітництва Україна – НАТО. Дана програма є ключовим національним політичним документом, що містить чіткі пріоритети євроатлантичної інтеграції України; визначає завдання для їх реалізації та конкретні індикатори для оцінки успішності, враховуючи реалії війни, та має на меті підвищення обороноздатності України як потенційного союзника Альянсу. Документ передбачає підвищення захисту національних інтересів через інтегровану систему обміну інформацією; удосконалення міжвідомчої взаємодії; налагодження каналів обміну зі службами НАТО; погодження стандартів для оперативного обміну розвідданими [3].

РФ, розпочавши повномасштабне військове вторгнення до сусідньої України, водночас започаткувала нову еру в європейській безпеці. Починаючи з 24 лютого 2022 року інформаційно-розвідувальна складова війни включала поєднання традиційних розвідувальних джерел і OSINT (Open Source Intelligence) – розвідку на основі відкритих джерел, зокрема активне використання соціальних мереж для збору тактичної інформації та протидії дезінформації. В Україні OSINT і дані соціальних мереж використовувалися для верифікації позицій ворога, ідентифікації рухів техніки, підтвердження фактів обстрілів, а також для контрзаходів у сфері стратегічних комунікацій. З точки зору розвідки, війна передбачала поєднання традиційних розвідувальних цілей разом з інноваційними засобами їх реалізації, а також традиційних учасників тіньової війни разом з «громадянами-шпигунами», які використовували соціальні мережі та інші форми розвідки з відкритих джерел для моніторингу, запису та звітності про події, а також для протидії дезінформації в цифровій сфері, що невдовзі було названо «першою у світі війною TikTok» [4, с. 1].

Отже, розвідка та оперативний обмін даними — ключові елементи співпраці України з НАТО, що забезпечують ситуаційну обізнаність і оперативне реагування. Співпраця у межах спільних розвідувальних програм сприяє вдосконаленню національних спроможностей, стандартизації процесів збору й аналізу інформації та зміцненню довіри між партнерами. Подальший розвиток взаємодії має бути спрямований на інтеграцію українських структур у мережу обміну розвідувальною інформацією НАТО (стандарти обміну, канали зв'язку, спільні аналітичні платформи та навчання). Співпраця у розвідувальній сфері є не лише інструментом для відбиття поточної агресії, але й важливим кроком на шляху до повноправного членства України в НАТО та створення нової архітектури безпеки в регіоні.

Список використаних джерел:

1. North Atlantic Treaty Organization: Joint Intelligence, Surveillance and Reconnaissance. 2025. URL: https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_111830.htm
2. Міністерство закордонних справ України. Україна отримала статус члена Програми розширених можливостей НАТО. 2020. URL: <https://mfa.gov.ua/news/ukrayina-otrimala-status-chlena-prograim-rozshirenih-mozhливостей-nato>
3. Українські спецслужби активно співпрацюють з партнерами з країн НАТО щодо забезпечення національної безпеки держави. URL: <https://ukrainetonato.com.ua/spetsproekty/ukrainski-spetssluzhby-aktyvno-spivpratsiuiut-z-partneramy-z-krajin-nato-shchodo-zabezpechennia-natsionalnoi-bezpeky-derzhavy/>
4. Mark Phythian, David Strachan-Morris. Intelligence & the RussoUkrainian war: introduction to the special issue. 2024. URL: <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/02684527.2024.2330132?needAccess=true>

Майсук Романа Романівна, здобувачка вищої освіти бакалавра Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ

Науковий керівник:

Романенко Людмила Миколаївна, доцент кафедри конституційного права Навчально-наукового інституту права та психології Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук

ЄВРОАТЛАНТИЧНА ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ, ЯК КОНСТИТУЦІЙНИЙ ОБОВ'ЯЗОК, ПОЛІТИЧНЕ ПРАГНЕННЯ ТА ПРАКТИЧНИЙ КРОК ДО ЧЛЕНСТВА В НАТО

Євроатлантична інтеграція України є стратегічним пріоритетом та конституційним обов'язком держави, закріпленим у змінах до Конституції 2019 року та підтвердженим міжнародними зобов'язаннями [2, с. 12; 3, с. 85]. Цей курс визначає членство України в НАТО та ЄС як ключовий елемент безпеки, розвитку та демократичної стабільності. Збройна агресія Російської Федерації, яка розпочалася у 2014 році та набула повномасштабного характеру у лютому 2022 року, стала не лише військовим, а й цивілізаційним викликом. Вона поставила під загрозу суверенітет, територіальну цілісність та демократичні цінності України, руйнуючи мирне життя громадян та систему правопорядку [6, с. 1-3].